

دوازده نغمه

برای تار و سه تار

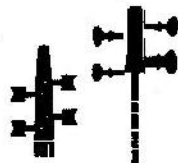
Twelve Pieces

For:
Târ and Setâr

Hamid Motebassem

Shiraz-Beethoven.ir

حمید متبسم

پیش‌درآمد

همساز گرامی

آهنگ‌های این مجموعه همگی قطعات ویژه‌ی تار و سه‌تارند. به دلیل اهمیت زیر و بم‌ها، نقش و حالت پایه‌ها در بافت اصلی قطعات و همین‌طور تکنیک‌های منحصر به تار و سه‌تار، اجرای این آهنگ‌ها با سازهای دیگر نیازمند تنظیمی نو و بازنگریست. اجرای برخی از قطعات نیز همان‌گونه که در فهرست آمده، منحصر به یکی از این دو ساز است. اگرچه خویشاوندی تار و سه‌تار، این سخت را سهل می‌کند؛ لیکن به دلیل نقش و نیز تفاوت جهت حرکت مضراب‌های راست و چپ در این دو ساز، اجرای نغمه‌ی تخصصی هر ساز با دیگری، از لطف آهنگ می‌کاهد.

در اجرای بسیاری از آهنگ‌ها چون پیش‌درآمد، رنگ و ضربی‌هایی از این دست، حق انتخاب انگشت‌گذاری مناسب با نوازنده است و سلیقه‌ی نوازنده برای اجرای یک نغمه در جایگاه‌های متفاوت دسته‌ی ساز می‌تواند نقش داشته باشد. لیکن در اجرای قطعات و تمرین‌های تخصصی، انگشت‌گذاری‌های تعیین‌شده، پیوندی ناگسستی با روح آهنگ دارد و نوازنده را در درک فرازها و اجرای روان نغمه‌ها یاری می‌دهد.

نظم مضراب‌های راست و چپ نیز پشتیبان گویش و دقت بیان نغمه‌هاست و جابه‌جائی زخمه‌ها می‌تواند سبب تغییر معنای کلمات موسیقایی شود.

در این مجموعه دو تکنیک نوین با عنوان «چکاچاک» و «پروانه» ارائه‌شده که شیوه‌ی اجرای هر یک در جای خود آمده است. (انتخاب عنوان «چکاچاک» برآمده از صدایی است که به برخورد ابزاری فلزی یا چوبی با یکدیگر می‌ماند و «پروانه» تصور پرواز سبکبال انگشت‌ها بر بلندای سیم ساز است).

این مجموعه پیشکش است به استادانم علی متبسم، حبیب‌اله صالحی، زبداله طلوعی، هوشنگ ظریف، حسین علیزاده و محمدرضا لطفی؛ اگرچه این مختصر در پاسخگویی به زحمات آنان ناتوان است.

با سپاس از همکاران گرامی حسین مهرانی برای تبادل‌نظر در به‌نگاری و تایپ نت این مجموعه، پژمان زاهدیان و سمیرا گل‌باز برای بازنگری نت‌ها.

حمید متبسم
تابستان ۱۳۹۶

تکنیک‌های نو

پروانه:

اجرای سه نت به جای نتی که با علامت \heartsuit مشخص شده است.

شیوه‌ی اجرا:

۱- اجرای نت نوشته‌شده با مضراب راست.

۲- برداشتن انگشت به حالت کنده از روی پرده‌ی مورد اجرا که موجب به صدا در آمدن «دست‌باز» همان سیم می‌شود.

۳- اجرای نت سیم «دست‌باز» با مضراب چپ.

کوک «دست‌باز» سیم مورد اجرا نقشی ایفا نمی‌کند، به همین دلیل تنها نت اول از سه نتی که شنیده می‌شود نوشته‌شده است.

• نمونه ۱:

• نمونه ۲:

برای آشنایی بیشتر نگاه کنید به آهنگ «پروانه»

چکاچاک:

اجرای یک نت یا نت‌های چندآوایی مشخص شده با علامت (x) با قرار گرفتن انگشت دست چپ^۱ روی سیم، بدون چسباندن سیم به دسته‌ساز که هنگام زخمه زدن موجب صدایی گرفته از نت مورد نظر می‌شود.

• نمونه:

برای آشنایی بیشتر نگاه کنید به آهنگ «پرواز خیال»

^۱ برای دقت کوک نت مورد اجرا، ضروری است که انگشت در مکان پرده با سیم تماس داشته باشد و نه به صورت معمول در پشت پرده.

شوریده

$\text{♩} = 100$

The musical score is written in treble clef with a key signature of one flat (B-flat). The time signature is 8/16. The tempo is marked as quarter note = 100. The score consists of ten staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one flat, and a time signature of 8/16. It features a series of eighth notes with slurs and accents. The second staff continues the melody with similar rhythmic patterns and includes a trill (tr) and a first finger (1) marking. The third staff shows a continuation of the eighth-note pattern. The fourth staff includes a trill (tr) and a second finger (2) marking. The fifth staff features eighth notes with slurs and accents, with first (1) and second (2) finger markings. The sixth staff continues the eighth-note pattern with trill (tr) markings. The seventh staff shows eighth notes with trill (tr) markings. The eighth staff includes eighth notes with trill (tr) markings and first (1) finger markings. The ninth staff features eighth notes with trill (tr) markings and first (1) finger markings. The tenth staff concludes the piece with eighth notes and trill (tr) markings.

رقص ناز

♩. = 90

The musical score for 'Raghs-e Naz' is written in 6/8 time with a tempo of 90 beats per minute. It consists of ten staves of music. The notation includes various rhythmic values, accidentals, and ornaments such as 'V' (vibrato) and '^' (trill). Fingerings are indicated by numbers 1, 2, and 3. There are two first endings (1.) and two second endings (2.). A trill (T) is marked in the second staff. An 8th note (8th) is indicated in the fifth and sixth staves. The score concludes with a final cadence in the tenth staff.

چهارمضراب دشتی

♩. = 110

The musical score is written for a single melodic line in 6/8 time, with a tempo of 110 beats per minute. The key signature has one flat (B-flat). The score consists of ten staves of music. It begins with a treble clef and a key signature of one flat. The first staff contains the initial melodic phrase with various ornaments (accents and slurs) and fingerings (1, 2, 3). The second staff continues the melody with similar ornaments. The third staff introduces a first ending (1.) and a second ending (2.), with fingerings 1, 2, and 3. The fourth staff continues the melody with ornaments and fingerings. The fifth staff features a key signature change to two flats (B-flat and E-flat) and includes a trill (T) and fingerings. The sixth staff continues the melody with ornaments and fingerings. The seventh staff features a key signature change to one flat (B-flat) and includes a trill (T) and fingerings. The eighth staff continues the melody with ornaments and fingerings. The ninth staff features a key signature change to two flats (B-flat and E-flat) and includes a trill (T) and fingerings. The tenth staff concludes the piece with a first ending (1.) and a second ending (2.), with fingerings 1, 2, and 3.